

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. balandžio 28 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės (pranešėja), Gedimino Sagačio ir Dalios Vasarienės (kolegijos pirmininkė), teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal atsakovo M. Z. kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo 2020 m. birželio 16 d. sprendimo peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės akcinės bendrovės „Kauno energija“ ieškinį atsakovui M. Z. dėl skolos priteisimo, tretieji asmenys I. K., E. D., V. K., R. A. K., D. S., D. V., F. V., Š. T., L. V., išvadą teikianti institucija Valstybinė energetikos reguliavimo taryba.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių šilumos tiekėjo teisę vienašališkai parinkti (pakeisti) šilumos paskirstymo metodą, pasirinktą bendru vartotojų sutikimu ir tokį sprendimą suderinus su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – ir VKEKK, Komisija), aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė patikslintu ieškiniu prašė teismo priteisti iš atsakovo 470,81 Eur įsiskolinimą už šilumos energiją, 5 proc. dydžio metines palūkanas nuo priteistos sumos nuo bylos iškėlimo teisme iki teismo sprendimo visiško įvykdymo ir bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
3. Ieškovė nurodė, kad tiekia šilumos energiją daugiabučiui namui (duomenys neskelbtini) (toliau – pastatas), kurio 23/100 dalys (į ją įeina butas Nr. 9) nuosavybės teise priklauso atsakovui. Ieškovė iki 2010–2011 m. šildymo sezono pradžios, skaičiuodama mokesčius už šilumos energiją pastate, taikė VKEKK rekomenduotus šilumos paskirstymo metodus Nr. 4 ir Nr. 5. Pagal metodą Nr. 5, skaičiuojant mokesčius už šilumą, skirtą namo bendriesiems poreikiams tenkinti, taikomas 0,20 dydžio koeficientas. Atitinkamai buvo skaičiuojami mokesčiai ir atsakovui. 2010 m. lapkričio 8 d. ieškovė gavo pastato bendraturčių sprendimą, pagal kurį skaičiuojant mokesčius už šilumos energiją, skirtą namo bendriesiems poreikiams tenkinti pagal metodą Nr. 5, būtų taikomas 0,00 dydžio koeficientas. Nuo 2010–2011 m. šildymo sezono iki 2014–2015 m. šildymo sezono ieškovė vadovavosi namo bendraturčių sprendimu ir šilumos paskirstymo metode nustatyta mokesčių skaičiavimo tvarka, todėl mokesčiai už šilumą atsakovui tuo laikotarpiu nebuvo skaičiuojami. Valstybinei energetikos inspekcijai prie Energetikos ministerijos (toliau – ir Inspekcija) įpareigojus ieškovę pakeisti pastato šilumos apskaitos schemą ir išaiškinti, kad artimiausias šilumos paskirstymo metodas, pastate esant tokiai situacijai, yra Nr. 3, nuo 2014–2015 m. šildymo sezono pradžios mokesčiams už šilumą apskaičiuoti taikytas būtent šis metodas ir atsakovui vėl pradėti skaičiuoti mokesčiai už šilumos energiją. Nuo bendro šildymo sistemos atsijungę butų savininkai taip pat privalo mokėti už bendrųjų patalpų šildymą. Skaičiuojant pagal metodą Nr. 3, yra įvertinamas tolygus šildymo sąlygos nesilaikymas, t. y. atskyrus šilumos kiekį vartotojams, kurie nesilaiko tolygus šildymo sąlygos, papildomai likęs šilumos kiekis paskirstomas proporcingai likusiems gyventojams. Pastate yra 4 butai, atsijungę nuo centrinio šildymo. Mokesčiams skaičiuoti aplinkybė, kad pastato bendrojo naudojimo patalpos – laiptinės nėra šildomos, neturi įtakos.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

4. Kauno apylinkės teismas 2020 m. vasario 24 d. sprendimu ieškovės ieškinį atmetė, priteisė atsakovui ir valstybei iš ieškovės bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
5. Teismas nustatė, kad ieškovė tiekia šilumos energiją pastatui, kurio 23/100 dalys nuosavybės teise priklauso atsakovui, į ją (IA3p) įeina 114,47 kv. m bendro ploto butas Nr. 9, kuris nesuformuotas kaip atskiras nekilnojamas daiktas. Kitos 77/100 dalys pastato įregistruotos kaip atskiri butai. Vadovaujantis 2008 m. pastato šilumos apskaitos prietaisų (toliau – ir ŠAP) įrengimo schema, pastate yra du atskiri šilumos įvadai – ŠAP 1 – 1, 3 ir 4, 7, 8 butų šilumos apskaitos prietaisai ir ŠAP 2 – 9 buto (atsakovo) šilumos apskaitos prietaisai. Ant kiekvieno iš jų įrengti atskiri pastato įvadiniai atsiskaitomieji šilumos apskaitos prietaisai. ŠAP 2 įrengtas įvadinis atsiskaitomasis šilumos apskaitos prietaisai apskaito šilumą tiekiamą atsakovui priklausančiai pastato daliai, atskiros šilumos apskaitos pradžios laikas – 1995 m. lapkričio 29 d. Pastatas šildomas pagal mišrų šildymo sistemą: pastate yra centralizuota dujų sistema, centralizuota elektros sistema, centralizuoto šilumos šildymo sistema. Šios sistemos šildo visą pastatą. Atsakovui priklausančioje namo dalyje taip pat įrengta ir alternatyvi atšaukiamoji energijos šaltinių elektrinė sistema „oras-oras“. 2009 m. rugsėjo 17 d. pastato bendraturčiai nutarė laiptinėse nestatyti šildymo prietaisų – radiatorių, nešildyti bendrojo naudojimo patalpų. 2008 m. balandžio 10 d. raštu VKEKK išaiškino, kad, atsižvelgiant į tai, jog atsakovas yra privatizavęs dalį pastato ir įsirengęs atskirą šilumos apskaitą, turi būti taikoma Vyriausybės 1997 metų gruodžio 31 d. nutarimo Nr. 1507 „Dėl dujų, elektros ir šilumos energijos, šalto bei karšto vandens apskaitos prietaisų įrengimo ir eksploataavimo“ 1.4 punkto nuostata, pagal kurią mokesčiai už suvartotą šilumos energiją nustatomas pagal namo arba jo dalies įvadinio šilumos apskaitos prietaiso rodmenis. ŠAP 1 ir ŠAP 2 laikytini lygiagrečiai įrengtais atsiskaitomaisiais šilumos apskaitos prietaisais. Analogiškai 2008 m. rugsėjo 22 d. rašte nurodė ir ieškovė, tuo pagrindu perskačiuodama už patiektą šilumos energiją priskaičiuotas sumas. 2009 m. spalio 16 d. pastato butų savininkai sudarė susitarimą (toliau – Susitarimas), kuriuo nusprendė pastate suvartotos šilumos paskirstymui taikyti VKEKK rekomenduotą šilumos paskirstymo metodą Nr. 4 kartu su metodu Nr. 5, taikant šilumos priskyrimo bendrojo naudojimo patalpoms šildyti koeficiento reikšmę, lygią nuliui. Ieškovė, vadovaudamasi VKEKK 2014 m. rugsėjo 25 d. raštu, nuo 2014–2015 m. šildymo sezono pradžios pastate suvartotą šilumą bendrojo naudojimo patalpoms šildyti pradėjo skirstyti taikydama šilumos paskirstymo metodą Nr. 3 (nėra duomenų, kad ieškovė apie metodo pakeitimą informavo pastato bendraturčius, kaip nustato Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 22 straipsnis).
6. Vadovaudamasis Šilumos ūkio įstatymo 12 straipsnio 2 dalies, 2004 m. lapkričio 11 d. VKEKK nutarimu Nr. O3-121 patvirtintų šilumos paskirstymo vartotojams metodų taisyklių (toliau – Šilumos paskirstymo vartotojams metodų taisyklės) 8.1, 11, 12 punktų nuostatomis, teismas padarė išvadą, kad šilumos pastate apskaitai vartotojai turi galimybę patys parengti ir nustatyti tvarka su VKEKK suderinti individualų šilumos paskirstymo metodą ir ši nuostata yra prioritetinė. Teismas pažymėjo, kad pastate nėra šildomų bendrojo naudojimo patalpų (jame esančios 2 laiptinės teisėtai nešildomos), bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančio bendrojo naudojimo šilumos tiekimo vamzdžio. Šiluma iki centrinį šildymą vartojančių butų tiekama kiekvienam buto savininkui nuosavybės teise priklausančiu vamzdynu. Teismas taip pat vadovavosi Šilumos ūkio įstatymo 25 straipsnio 2 dalimi, pagal kurią daugiabučio namo butų ir (ar) kitų patalpų savininkui netaikomas apmokėjimas už daugiabučio namo bendrojo naudojimo patalpų šildymą, kai šilumos tiekimas daugumos savininkų sutikimu bendrojo naudojimo patalpose yra nutrauktas.
7. Teismas nustatė, kad ieškovė patikslintu ieškiniu prašo priteisti įsiskolinimą, susidariusį laikotarpiu nuo 2009 m. gruodžio 1 d. iki 2016 m. gruodžio 1 d. Ginčiui aktualiu laikotarpiu atsakovui buvo skaičiuojamas mokesčiai už bendrojo naudojimo patalpų šildymą nuo 2009 m. gruodžio mėn. iki 2010 m. balandžio mėn., nuo 2014 m. spalio mėn. iki 2016 m. balandžio mėn. ir 2016 m. lapkričio mėn.
8. Teismas pažymėjo, kad Susitarimas dėl šilumos paskirstymo metodo pasirinkimo, šilumos kiekio dalies bendrosioms reikmėms nustatymo sudarytas įvertinus pastato šildymo specifiškumą, tai, kad dalis butų yra atsijungę nuo centralizuoto šildymo sistemos (įrengtos atskiros dujinės šildymo sistemos), kita dalis naudojasi ja pagal lygiagrečiai įrengtus atskirus centralizuotos šildymo sistemos apskaitos prietaisus. Susirinkimą, kuriame buvo priimtas susitarimas, inicijavo VKEKK, jame dalyvavo tiek VKEKK, tiek Aplinkos ir Energetikos ministerijos Inspekcijos Kauno teritorinio skyriaus, UAB „Žaidas“ bei ieškovės atstovai. Susitarta, kad kiekvienas už šildymo energiją sumoka pagal savo atskirus energijos apskaitos prietaisus, t. y. pagal VKEKK rekomenduotus metodus Nr. 4 ir Nr. 5, taikant nulį koeficientą. Šiam būdui 2009 m. lapkričio 2 d. raštu pritarė ir VKEKK. Atsižvelgdamas į šias aplinkybes, teismas nusprendė, kad už 2009 m. gruodžio mėn. – 2010 m. balandžio mėn. ieškovė nepagrįstai prašo iš atsakovo priteisti įsiskolinimą už bendrojo naudojimo patalpų šildymą. Galiojant teisėtam ir įstatymų nuostatomis atitinkančiam bendraturčių Susitarimui, ieškovės priskaitymai netaikant nulio koeficiento nepagrįsti. Ieškovės nurodomos aplinkybės, kad Susitarimą jį gavo tik 2010 m. lapkričio 8 d., teismas nelaikė teikiančios pagrindą jo netaikyti nuo priėmimo dienos. Be to, ieškovė 2009 m. rugsėjo 23 d. rašte VKEKK nurodė, kad skirstant pastato sunaudotą šilumos energiją reikėtų naudoti metodus Nr. 4 ir Nr. 5, ko bendraturčiai pasirinko kitą šilumos paskirstymo metodą. Teismas nustatė, kad iki 2014–2015 m. šildymo sezono pradžios ieškovė taikė šilumos apskaitos ir paskirstymo tvarką pagal VKEKK rekomenduotus šilumos paskirstymo metodą Nr. 4 kartu su metodu Nr. 5, taikant šilumos priskyrimo bendrojo naudojimo patalpoms šildyti koeficiento reikšmę $XPS_{bn} = 0,00$.
9. Susitarimo netaikymą nuo 2014–2015 m. šildymo sezono pradžios ieškovė motyvavo tuo, kad pastate buvo pakeista šilumos apskaitos sistema, be to, 2014 m. rugsėjo 25 d. VKEKK buvo įpareigojusi taikyti metodą Nr. 3. Tačiau teismas nustatė, kad iš 2014 m. rugsėjo 25 d. rašto matyti, jog ieškovė prašė išaiškinti, koks šilumos paskirstymo metodas turėtų būti taikomas, skirstant šilumą pastate, jei bendrovė pakartotinai atliktų pastato šildymo ir karšto vandens sistemos pakeitimus. Taigi, ieškovė kreipėsi ne dėl esamos situacijos, o prašydama išaiškinti, kaip būtų, jeigu rekonstrukcija būtų atlikta. Komisija ieškovės pateiktos informacijos pagrindu rekomendavo taikyti metodą Nr. 3 kaip labiausiai atitinkantį pastato šildymo ir karšto vandens sistemą bei įrengtus apskaitos prietaisus.
10. Teismas nustatė, kad Inspekcija 2014 m. balandžio 29 d. ir 2014 m. liepos 4 d. raštais įpareigojo ieškovę pakeisti pastato šilumos apskaitos schemą ir po atliktų darbų VKEKK tokią apskaitos schemą

pripažino neatitinkančią jokio galiojančio šilumos paskirstymo metodo. Bylos duomenys nepatvirtina, kad pastato šilumos apskaitos schema buvo pakeista. Tai, kad buvo įrengtas įvadinis šilumos apskaitos prietaisas, skirtas butų Nr. 1, 3, 4, 8 šildymui bei bendrojo naudojimo patalpose ir karšto vandens paruošimui suvartotos šilumos apskaitai, teismo vertinimu, neteikia pagrindo daryti išvadą, jog buvo atlikta reconstructija. Ieškovės atstovė 2017 m. gruodžio 6 d. teismo posėdžio metu patvirtino, kad 2014 m. gegužės 20 d. reconstructijos projektas, pagal kurį būtų likęs vienas įvadinis šilumos apskaitos prietaisas, neįgyvendintas, galioja 2014 m. liepos 22 d. šilumos apskaitos schema, pagal kurią pastate įrengti du atskiri įvadiniai atskaitomieji įvada, kuri visiškai atitinka 2008 m. šilumos apskaitos prietaisų įrengimo schemą.

11. Teismas konstatavo, kad šilumos paskirstymo metodo pakeitimo sąlyga – reconstructija, dėl ko ieškovė kreipėsi į VKEKK ir gavo 2014 m. rugsėjo 25 d. išaiškinimą, nebuvo įgyvendinta, taigi ieškovė neturėjo pagrindo keisti šilumos paskirstymo metodikos. VKEKK 2014 m. rugsėjo 25 d. rašte nurodė, kad turėtų būti taikomas metodas Nr. 3, kuris taikomas, kai šilumos pirkimo–pardavimo vietoje ir (ar) ties tiekimo–vartojimo riba pastato individualaus šilumos punkto įvade įrengtas šilumos apskaitos prietaisas matuoja bendrą viso pastato suvartotą šilumos kiekį, o kiekviename bute įrengta kolekcinė šildymo sistema su buto įvade įrengtas šilumos apskaitos prietaisas bei kiekvieno buto įvade įrengtas karšto vandens kiekio apskaitos prietaisas. Tokia reconstructija (šilumos apskaitos prietaiso, kuris matuotų bendrą viso pastato suvartotą šilumos kiekį, įrengimas) neatlikta; be to, nepateikta įrodymų, kurie paneigtų atsakovo nurodomą aplinkybę, kad kolekcinės šildymo sistemos nėra; butų dalies būtinais skaitikliai įrengti šilumos punkte, o ne butuose ar laiptinėse, t. y. jie negali būti naudojami šilumos sunaudojimui bendrojo naudojimo patalpose apskaičiuoti, šių apskaitos prietaisų rodomais naudojami tam, kad atskaitomųjų šilumos apskaitos prietaisų nustatytas šilumos kiekis būtų paskirstytas būtiniams vartotojams.
12. Teismas nusprendė, kad VKEKK 2014 m. rugsėjo 25 d. raštas yra rekomendacinis pobūdžio, jame pateikta komisijos nuomonė ieškovės suteiktos informacijos pagrindu, taigi šis raštas negalėjo suponuoti skaičiavimo metodikos pakeitimo ir Susitarimo netaikymo. Neįgyvendinus reconstructijos sąlygos, nepasikeitus kitoms aplinkybėms (šildymo schemai), ieškovei nebuvo teisinio pagrindo vienašališkai keisti gyventojų pasirinktą šilumos paskirstymo metodą. Susitarimas buvo visų šalių vykdomas ir taip tapo atsakovo ir ieškovės sudarytos sutarties dėl šilumos energijos tiekimo individualia dalimi (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – ir [CK](#)) 1.71 straipsnio 1, 2 dalys).
13. Teismas kaip abejotina vertino metodo Nr. 3 taikymo atitiktį teisingumo, protingumo, proporcingumo principams, nes bylos duomenys patvirtina, jog šio metodo taikymas nulėmė ydingą rezultatą – atsakovui tam tikrais laikotarpiais priskirta iki 100 proc. visų bendrojo naudojimo patalpoms tenkančių šilumos išlaidų, nors atsakovo turto dalis pastate sudaro 23/100. Ieškovė negalėjo paaiškinti, kodėl toks neproporcingas šilumos kiekio priskyrimas gaunamas, kai, be atsakovo, kuris nėra atsijungęs nuo centralizuoto šildymo, tik jo nenaudoja, pastate yra dar 4 butai, kurie taip pat nenaudoja centralizuoto šilumos energijos, nes yra atsijungę nuo centralizuoto šildymo sistemos. Nors teismas sutiko, kad dėl bendrųjų namo konstrukcijų ir patalpų atsakovas turi tas pačias prievoles, kaip ir kiti butų savininkai, nepriklausomai nuo to, kad nenaudoja centralizuotai tiekiamos šilumos, tačiau pripažino, kad įsiskolinimas pagal metodą Nr. 3 ieškovės skaičiuotas nepagrįstai, o galimos skolos susidarymas pagal kitus metodus, kaip nurodė teismas, nėra šios bylos nagrinėjimo dalykas.
14. Kauno apygardos teismas, išnagrinėjęs ieškovės apeliacinį skundą, 2020 m. birželio 16 d. sprendimu Kauno apylinkės teismo 2020 m. vasario 24 d. sprendimą panaikino, priėmė naują sprendimą – ieškovės ieškinį tenkino iš dalies, priteisė ieškovei iš atsakovo 408 Eur skolos už laikotarpį nuo 2014 m. spalio mėn. iki 2016 m. balandžio mėn. ir 2016 m. lapkričio mėn., 5 proc. dydžio metines palūkanas, skaičiuojant nuo priteistos sumos (408 Eur) nuo bylos iškėlimo teisme (2017 m. sausio 24 d.) iki teismo sprendimo visiškai įvykdymo, paskirstė bylinėjimosi išlaidas.
15. Teismas pripažino nepagrįstą pirmosios instancijos teismo išvadą, kad ieškovė neturėjo pagrindo keisti šilumos paskirstymo metodikos. Remdamasis Šilumos ūkio įstatymo 25 straipsnio 1 dalimi, kasacinio teismo išaiškinimais 2012 m. gegužės 4 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-3-229/2012](#), 2015 m. birželio 12 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-3-401-248/2015](#), 2017 m. sausio 13 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. e3K-3-82-421/2017](#), Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išaiškinimais 2018 m. sausio 22 d. sprendime administracinėje byloje Nr. eI-19-858/2017, pažymėjęs, kad pastato laiptinėse nėra radiatorių, pastatas šildomas pagal mišrią sistemą, teismas konstatavo, kad visi pastato bendraturčiai privalo mokėti mokesčius už šilumos kiekį bendrosioms reikmėms nepriklausomai nuo asmeninės nuosavybės teise priklausančių patalpų padėties pastate, jų šorinių ativarų (lauko sienų) kiekio, šildymo būdo ir kitų aplinkybių. Tais atvejais, kai pastato bendrojo naudojimo patalpose šildymo prietaisų nėra, vartotojai privalo apmokėti tik šilumos nuostolius, patiriamus tiekiant šilumą šilumos tiekimo vamzdynais nuo pastato šilumos punkto iki pastato butų (kitų patalpų).
16. Teismas nurodė, kad pagal Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 patvirtintų šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (toliau – Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklės) 29.2.4 punktą šilumos pirkimo–pardavimo vietoje ir (ar) kai ties tiekimo–vartojimo riba pastato individualaus šilumos punkto įvade įrengtas šilumos apskaitos prietaisas matuoja bendrą viso pastato suvartotą šilumos kiekį, taikomas šilumos paskirstymo metodas Nr. 4. Šis metodas taikytinas daugelyje daugiabučių, kuriuose nėra individualios apskaitos, kur šiluma šildymui ir karštas vanduo tiekiami iš individualaus šilumos punkto stovais. Taikant šilumos paskirstymo metodą Nr. 4 vienas pagrindinių kriterijų nustatant šilumos vartotojui tenkančią šilumos kiekį yra butų ir patalpų naudingasis plotas (VKEKK 2005 m. gegužės 5 d. nutarimu Nr. O3-19 patvirtinto šilumos paskirstymo metodo Nr. 4 1.1, 2 punktai). Jeigu dalis patalpų atjungta nuo centralizuoto šilumos tiekimo sistemos ir šildomos kitokiu būdu (elektra, dujomis, kietuoju kuru ar kt.), taikomas šilumos paskirstymo metodas Nr. 4 kartu su šilumos bendrojo naudojimo patalpoms šildyti kiekiu nustatymo ir paskirstymo metodu Nr. 5 (šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklių 9 punktas).
17. 2013 m. pasikeitus teisiniam reglamentavimui dėl paskirstymo metodo Nr. 5 taikymo, ieškovė 2014 m. liepos 14 d. paprašė VKEKK paaiškinti dėl galimybės toliau naudoti metodus Nr. 4 ir Nr. 5, nurodyti, pagal kokį šilumos paskirstymo metodą turėtų būti paskirstoma suvartota šiluma pastate. VKEKK 2014 m. rugsėjo 25 d. raštu pateikė paaiškinimą, kad taikomi metodai Nr. 4 ir Nr. 5 neatitinka faktinio naudojimo ir todėl negali būti taikomi šilumai pastate paskirstyti. Labiausiai šilumai pastate paskirstyti tinka šilumos paskirstymo metodas Nr. 3, patvirtintas VKEKK 2005 m. gegužės 5 d. nutarimu Nr. O3-19. Ieškovė nuo 2014–2015 m. šildymo sezono pradžios namo suvartotai šilumos energijai paskirstyti pradėjo taikyti šį VKEKK rekomenduojamą metodą ir apie tai informavo namo gyventojus. Teismas pažymėjo, kad konkretų šilumos kiekio paskirstymo metodą pritaiko šilumos tiekėjas, o į VKEKK funkcijas įeina rekomenduojamų metodų patvirtinimas ir netipinių šilumos bei karšto vandens tiekimo sistemų atvejais kitokių, nei VKEKK rekomenduojami, vartotojų siūlomų taikyti metodų suderinimas, tačiau neįeina administracinių sprendimų dėl konkretaus šilumos kiekio paskirstymo metodo pritaikymo konkrečiam pastate priėmimas. Atsakovas ir kiti pastato gyventojai nesikeipė į VKEKK, siekdami išspręsti kilusį ginčą su ieškove, kaip šilumos tiekėja, dėl galimai netinkamai pritaikyto šilumos kiekio paskirstymo metodo (Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 34 straipsnis).
18. Teismas pažymėjo, kad VKEKK 2005 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. O3-41 patvirtinto šilumos bendrojo naudojimo patalpoms šildyti kiekiu nustatymo ir paskirstymo metodo Nr. 5 nuo 2013 m. vasario 21 d. įsigaliojusioje redakcijoje neliiko nuostatos dėl koeficiento nustatymo šalių sutarimu (3.3 punktas neteko galios), o koeficientas galėjo būti nustatomas pagal pastato energijos vartojimo audito duomenis, kai daugiabučio namo butų savininkai Civilinio kodekso, Lietuvos Respublikos daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo ar kitų teisės aktų nustatyta sprendimo priėmimo tvarka pasirenka jį taikyti (3.2 punktas). Taigi nebėliko galimybės taikyti vartotojų pageidavimu pasirinkto ir jį sprendimu patvirtinto šilumos kiekio dalies pastato bendrosioms reikmėms priskyrimo koeficiento.
19. Remiantis Šilumos ūkio įstatymo 12 straipsnio 2 dalimi, šilumos tiekėjas visame pastate suvartotam šilumos kiekiui paskirstyti (išdalyti) vartotojams privalo taikyti pastato šildymo ir karšto vandens sistemą bei įrengtus atskaitomuosius apskaitos prietaisus atitinkantį metodą, kol šilumos vartotojai nustatyta tvarka pasirinkę jų interesus atitinkantį metodą iš VKEKK rekomenduotų taikyti metodų arba su VKEKK suderins kitą metodą. Ši norma yra imperatyvi, taikoma kartu su VKEKK rekomendacijomis ir privaloma ne tik šilumos tiekėjui, bet ir vartotojams. Nurodęs, kad bylos duomenys nepatvirtina, jog pastato bendraturčiai po 2013 m. vasario 21 d. būtų pasirinkę kitą galiojantį šilumos kiekio pastato naudingajam plotui šildyti ir bendrosioms reikmėms nustatymo bei paskirstymo metodą ir (arba) pageidaujimą metodą būtų suderinę su VKEKK, teismas laikė, kad ieškovė pagrįstai pastate nuo 2014–2015 m. šildymo sezono pradžios taikė labiausiai tinkantį metodą Nr. 3. Teismas vertino, kad pastato bendraturčiai negali, nepasidavę pasikeitusio teisinio reguliavimo, remdamiesi [CK](#) 6.157 straipsnio 2 dalies nuostatomis, reikalauti toliau į pastatą centralizuotai tiekiamą šilumos energiją skirstyti naudojant šalių susitarimu patvirtintą pastato bendrojo naudojimo patalpų šildymui priskirtą šilumos kiekio dalies nulinį koeficientą.
20. Esant tešiniams šilumos energijos pirkimo–pardavimo teisiniams santykiams, šalių sutartiniai santykiai turi būti koreguojami, keičiantis teisiniui reguliavimui, ir toks energijos pirkimo–pardavimo sutarčių koregavimas neprieštarauja principui, kad įstatymas neturi atgalinio veikimo galios, bei [CK 6.157 straipsnio](#) 2 dalies nuostatomis (pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gegužės 12 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-230-686/2017](#)). Byloje nėra duomenų, kurie patvirtintų, kad atsakovo reikalaujamas taikyti nulinio koeficiento skaičiavimas šilumos kiekiui paskirstyti būtų pagrįstas auditu, kad toks skaičiavimas (auditas) yra atliktas. Susitarimas negali prieštarauti valstybės institucijų priimtai bendrajai teisės normai, nes jis yra žemesnės galios individualaus pobūdžio teisės norminis aktas nei VKEKK nutarimai. Nors pasikeitus teisiniui reguliavimui nepanaikina namo gyventojų apsisprendimo už bendrosioms reikmėms skirtą šilumos kiekio paskirstymą šilumos tiekėjui mokėti tik nuo centralizuoto šilumos tiekimo neatsijungusiems namo gyventojams, tačiau toks šalių susitarimas gali būti įgyvendintas tik pagal galiojantį teisinį reguliavimą. Nepateikta įrodymų, kad pastato gyventojai ėmėsi veiksmų Susitarimui įgyvendinti, išskyrus tai, kad atsakovas reikalavo, jog šilumos tiekėja taikytų ankstesnį, jau nebegaliojantį, šilumos paskirstymo bendrosioms reikmėms skaičiavimo metodą. Teismas konstatavo, kad pastato gyventojai Susitarimą gali įgyvendinti nulinį koeficientą pagrindę auditu, teisės aktų nustatyta tvarka sudarę individualią šilumos vartotojų pirkimo–pardavimo sutartį ar kitą aktualų teisinį reguliavimą atitinkančiu būdu.
21. Teismas nurodė, kad Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos išvadoje (papildytoje 2020 m. balandžio 22 d.) nurodyta, kad tarybos išaiškinimo dėl šilumos paskirstymo metodo pakeitimo sąlyga ir pagrindas buvo būtinių šilumos skaitiklių pastato butams įrengimas ir neturi teisinės reikšmės, ar jie buvo įrengti reconstructijos ar kitu metu. Nepriklausomai nuo to, ar reconstructija (ne)buvo atlikta, vertinant tuometinę pastato šildymo ir karšto vandens sistemą ir aplinkybę, kad pastato butams įrengti šilumos skaitikliai, 2014–2016 m. pastate suvartota šilumos energija turėjo būti paskirstoma pagal metodą Nr. 3. Pastate suvartotą šilumą skirstant pagal metodus Nr. 4 ir Nr. 5, taip pat taikant ir nulinį šilumos kiekio dalies bendrojo naudojimo patalpoms šildyti koeficientą, tai neužtikrintų vartotojams galimybės apmokėti šilumos skaitikliais apskaitytą faktiškai suvartotą šilumos kiekį, neleistų taikyti tolygus šildymo sąlygos, užtikrinančios, kad visiškai buto nešildęs vartotojas sumokėtų už šilumos kiekį, kuris pateko į jo butą iš gretimų butų ar patalpų, bei prieštarautų teisiniui reglamentavimui, įtvirtinančiam pareigą kiekvienam pastato bendraturčiui apmokėti jam tenkančią šilumos kiekio dalį pastato bendrojo naudojimo patalpoms šildyti.
22. Teismas taip pat nurodė, kad pagal metodo Nr. 3 7.5 punktą šilumos kiekis bendrosioms reikmėms nuo šildymo sistemos skaičiuojamas iš šilumos įvade išmatuoto šilumos kiekio atimant šilumos kiekį naudingajam plotui šildyti, karštam vandeniui paruošti, karšto vandens cirkuliacijai bei neįgyvenamosioms patalpoms šildyti; pagal 12 punktą šilumos vartotojui priskiriamas šilumos kiekis bendrosioms reikmėms nuo šildymo sistemos skaičiuojamas šilumos kiekį, nustatytą pagal metodo 7.5 punktą, dauginant iš šilumos vartotojui priklausančių patalpų naudingojo ploto ir dalijant iš viso pastato naudingojo ploto, kai visų pastato patalpų aukštis yra vienodas. 2014–2016 m. galiojusioje metodo Nr. 5 redakcijoje nebuvo įtvirtintos teisės vartotojams savo nuožiūra, be pagrindimo, rinkti pastato šilumos kiekio dalies bendrojo naudojimo patalpoms šildyti priskyrimo koeficiento dydį ir spręsti dėl jo taikymo, todėl nulinis koeficientas negalėjo būti taikomas. Pastato šilumos vartotojai turi teisę parengti ir su taryba suderinti atskirą šilumos paskirstymo metodą, kuris visiškai atitiktų pastato šildymo ir karšto vandens sistemą bei įrengtus apskaitos prietaisus, tačiau šia teise nesinaudojo.
23. Teismas nurodė, kad iki 2013 m. vasario 21 d. įsigaliojusį pakeitimą suvartotas šilumos kiekis bendrojo naudojimo patalpoms šildyti vartotojams (įskaitant ir atsakovą) pagrįstai buvo paskirstomas ir mokesčiai apskaičiuojami pagal Susitarime nustatytus taikyti metodus Nr. 4 ir Nr. 5 ir šilumos kiekio dalies nulinį koeficientą, todėl pirmosios instancijos teismas teisingai nusprendė, jog ieškovė nepagrįstai prašo priteisti iš atsakovo įsiskolinimą už bendrojo naudojimo patalpų šildymą 2009 m. gruodžio mėn. – 2010 m. balandžio mėn. laikotarpiu.
24. Priskaitymų už šilumą išklotinėje nurodyta, kad atsakovo skola už laikotarpį nuo 2014 m. spalio mėn. iki 2016 m. balandžio mėn. ir 2016 m. lapkričio mėn. (pasikeitus teisiniui reglamentavimui ir pastato vartotojams neturinč su VKEKK suderintu kito šilumos paskirstymo metodo) sudaro 408 Eur. Teismas vertino, kad nėra pagrindo laikyti, jog šilumos energijos paskirstymas ir mokesčiai

apskaičiuoti neteisingai. Atsakovas nėra pateikęs įrodymų, kad nurodytą skolą yra sumokėjęs.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

25. Kasaciniu skundu atsakovas prašo panaikinti Kauno apygardos teismo 2020 m. birželio 16 d. sprendimo dalį, kuria ieškinyis patenkintas iš dalies, ir palikti galioti Kauno apylinkės teismo 2020 m. vasario 24 d. sprendimą, priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 25.1. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė Šilumos ūkio įstatymo 12 straipsnio 2 dalies nuostatą. Pagal šią nuostatą, taip pat [CK 4.75 straipsnio](#) 1 dalies, 4.85 straipsnio 1 dalies nuostatas sprendžiant dėl pastate suvartoto šilumos kiekio paskirstymo šio pastato vartotojams, prioritetas teiktinas pastato bendraturčių susitarimui, todėl teismas nepagrįstai pripažino šilumos tiekėjo teisę vienašališkai pakeisti pastate, kuriame yra daugiau nei vienas šilumos vartotojas, suvartoto šilumos kiekio paskirstymo (išdalijimo) vartotojams metodą po to, kai šilumos vartotojai [CK](#) nustatyta sprendimų priėmimo tvarka bendru Susitarimu pasirinko šilumos paskirstymo metodą iš VKEKK rekomenduotų taikyti metodų ir tokią sprendimą, įformintą visų pastato šilumos vartotojų sudaryta sutartimi, suderinu su VKEKK.
- 25.2. Teismas nepagrįstai netaikė [CK](#) 6.189 straipsnio 1 dalies ir konstatavo, kad Susitarimas negalėjo prieštarauti po jo sudarymo VKEKK priimtai bendrajai teisės normai. Pažeistos [CK](#) 6.224 straipsnio nuostatos. Šioje byloje nesant pareikšto reikalavimo dėl Susitarimo nugrijimo, teismas nepagrįstai konstatavo teisėtai sudaryto Susitarimo nuostatas, įtvirtinančios šilumos paskirstymo metodą ir tapusios atsakovo su ieškove 1995 m. balandžio 11 d. sudarytos sutarties Nr. 5090380 dėl atsiskaitymo už buto šildymą ir karštą vandens dalimi, negaliojančią, nors Susitarimas neprieštaravo jokioms imperatyvosioms įstatymo normoms. Teismas pripažino, kad Susitarimas sudarytas teisėtai, taip pat taikė jį šalių teisiniams santykiams iki 2014 m. Imperatyvios įstatymo nuostatos, reglamentuojančios ginčo santykius, nesikeitė. Metodo Nr. 5 nuostatos neapimančios imperatyvomis, todėl jų pasikeitimas neturi įtakos iki pasikeitimo šilumos vartotojų priimtų sprendimų ar sudarytų sutarčių galiojimui.
- 25.3. Teismas netinkamai aiškino metodo Nr. 5 3 punktą, konstatuodamas, kad koeficientas pagal šį metodą galėjo būti nustatomas tik remiantis pastato energetinio audito duomenimis (metodo Nr. 5 3.2 punktas) ar šalių susitarimu (metodo Nr. 5 3.3 punktas). Šis metodas nurodė 3 būdus nustatyti koeficientą: pagal pateiktą rekomendaciją (iki 2015 m. kovo 7 d. – 0,18; nuo 2015 m. kovo 7 d. – 0,1; metodo Nr. 5 3.1 punktas); remiantis pastato energetinio audito duomenimis (metodo Nr. 5 3.2 punktas) ar šalių susitarimu (metodo Nr. 5 3.3 punktas). Net pripažinus Susitarimo nuostatą dėl nulinio koeficiento negaliojančią, tai nepanaikino viso šalių susitarimo dėl metodų Nr. 4 ir Nr. 5 taikymo. Turėjo būti taikomas metodo Nr. 5 3.1 punkte nurodytas rekomenduojamas koeficientas.
- 25.4. Teismas nepagrįstai sprendimą grindė Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gegužės 12 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. e3K-3-230-686/2017](#) suformuluota taisykle dėl šilumos tiekėjo teisės vienašališkai parinkti šilumos paskirstymo metodą, esant galiojančiai šilumos tiekimo sutarčiai, nes nesutampa bylų faktinės aplinkybės (civilinėje byloje [Nr. e3K-3-230-686/2017](#) buvo sprendžiamas klausimas dėl šilumos tiekėjo teisės parinkti šilumos kiekio dalies priskyrimo vartotojui metodą pasikeitus imperatyvioms įstatymo nuostatomis ir šilumos vartotojams nepasirinkus buto įvade įrengtais karšto vandens kiekio apskaitos prietaisais. Kai šilumos pirkimo–pardavimo vietoje ir (ar) kai ties tiekimo–vartojimo riba pastato individualaus šilumos punkto įvade įrengtas šilumos apskaitos prietaisas matuoja bendrą viso pastato suvartotą šilumos kiekį, taikomas šilumos paskirstymo metodas Nr. 4. Jeigu dalis patalpų atjungta nuo centralizuotos šildymo sistemos ir šildomos kitokiu būdu (elektra, dujomis, kietuoju kuru ar kt.), taikomas šilumos paskirstymo metodas Nr. 4 kartu su šilumos bendrojo naudojimo patalpoms šildyti kiekio nustatymo ir paskirstymo metodu Nr. 5. Teismas nepasiskėdė dėl pirmosios instancijos teismo išvados, jog metodo Nr. 3 taikymui nebuvo faktinio pagrindo, (ne)pagrįstumo.
- 25.6. Teismas pažeidė Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 176, 178 ir 185 straipsnių nuostatas: netyrė įrodymų dėl ieškovės taikyto šilumos paskirstymo metodo Nr. 3 (ne)tinkamumo, rėmėsi išimtinai Tarybos išvada, kad 2014–2016 m. pastate suvartota šilumos energija turėjo būti paskirstoma pagal metodą Nr. 3; pažeidė nuostatą, kad jokie įrodymai teismui neturi iš anksto nustatytos galios; nevertino kitų bylos duomenų, nepasiskėdė dėl pirmosios instancijos teismo nustatytų aplinkybių, pagrindžiančių išvadą, kad nebuvo pagrindo taikyti metodą Nr. 3; neįvertintos pirmosios instancijos teismo išvados, kad metodo Nr. 3 taikymas neatitinka teisingumo, protingumo, proporcingumo principų, nes lemia ydingą rezultatą, kai atsakovui tam tikrais laikotarpiais priskiriama iki 100 proc. visų bendrojo naudojimo patalpoms tenkančių šilumos išlaidų.
26. Trečiasis asmuo Š. T. pateikė pareiškimą, kuriuo prisideda prie atsakovo kasacinio skundo.
27. Ieškovė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo jį atmesti, skundžiamą sprendimą palikti nepakeistą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 27.1. Pastatui šilumos paskirstymo metodas Nr. 3 skaičiuojant mokesčius už šilumą pradėtas taikyti nuo 2014–2015 m. šildymo sezono pradžios. Metodų taikymo pakeitimai įvyko dėl to, kad Inspekcija 2014 m. balandžio 29 d. ir 2014 m. liepos 4 d. raštais įpareigojo ieškovę pakeisti pastato šilumos apskaitos schemą. Inspekcija nurodė, kad AB „Kauno energija“ įrengti 5 įvadiniai šilumos apskaitos prietaisai (karšto vandens apskaitai, 1, 3, 4, 8 ir 9 butų šilumos suvartojimo apskaitai) neatitinka Šilumos energijos ir šilumnešio kiekio apskaitos taisyklių, patvirtintų 1999 m. gruodžio 21 d. Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymu Nr. 424, reikalavimų. Nurodyta įrengti įvadinį šilumos apskaitos prietaisą bei šilumos apskaitos prietaisus atskiriems butams. Ieškovė buvo įpareigota įrengti įvadinį šilumos skaitiklį, skirtą butų Nr. 1, 3, 4, 8 šildymui, šilumos suvartojimo bendrojo naudojimo patalpose ir karšto vandens paruošimo apskaitai. Ieškovė Inspekcijos įpareigojimą įvykdė ir apie tai Inspekciją informavo.
- 27.2. Įvykdžiusi Inspekcijos įpareigojimą ieškovė kreipėsi į VKEKK, ši 2014 m. rugsėjo 25 d. rašte nurodė, kad, pastate naujai įrengus šilumos apskaitos prietaisus, nėra patvirtinto šilumos paskirstymo metodo, kuris visiškai atitiktų pastate esančią situaciją, todėl turėtų būti taikomas labiausiai pastato šildymo ir karšto vandens sistemą bei įrengtus apskaitos prietaisus atitinkantis šilumos paskirstymo metodas Nr. 3. Nors ieškovė ne kartą siūlė atsakovui pasinaudoti galimybe, vadovaujantis Šilumos paskirstymo metodų rengimo ir taikymo taisyklų 3 punktu ir Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 29.2.8 punktu, parengti ir su VKEKK suderinti atskirą šilumos paskirstymo metodą, kuris atitiktų pastato šildymo ir karšto vandens sistemą bei įrengtus apskaitos prietaisus, atsakovas ir kiti pastato savininkai tokių veiksmų nesiėmė.
- 27.3. Bendraturčių susitarimas dėl šilumos priskyrimo bendrosioms reikmėms koeficiento dydžio ir taikymo buvo nustatytas tik šilumos paskirstymo metodo Nr. 5 redakcijoje. Pagal pastate esančią situaciją metodas Nr. 5 negali būti taikomas, o išlyga taikyti šilumos priskyrimo bendrosioms reikmėms koeficientą pagal namo bendraturčių susitarimą yra negaliojanti. Taigi namo bendraturčių susitarimas dėl nulinio koeficiento taikymo neteko prasmės ir negali būti pritaikytas.
- 27.4. Atsakovas nepagrįstai teigia, kad teismo išvados dėl metodo Nr. 3 yra nepagrįstos, jį taikyti nebuvo teisinio pagrindo, šis metodas taikomas nenustačius būtinųjų tam sąlygų. Remiantis Šilumos ūkio įstatymo 12 straipsnio 2 dalimi, šilumos tiekėja privalo taikyti šilumos paskirstymo metodą, kuris atitiktų pastato šildymo ir karšto vandens sistemą bei pastate įrengtus atsiskaitomuosius šilumos apskaitos prietaisus, kol šilumos vartotojai nustatyta tvarka pasirinko ir suderino su VKEKK kitą metodą. Pastato gyventojai šia teise nepasinaudojo. Po Inspekcijos įpareigojimo ieškovei įrengti atskirus šilumos skaitiklius, skirtus butų Nr. 1, 3, 4, 8 apskaitai, pastate yra susiklosčiusi situacija, nurodyta Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 29.2.3 punkte ir Šilumos paskirstymo metodo Nr. 3 bendrųjų nuostatų 1.3 punkte. Veikiantys šilumos skaitikliai yra įrengti butams Nr. 1, 3, 4, 5, 8, 9 ir sudaro daugiau nei 50 proc. pastato butų ir (ar) kitų patalpų, prijungtų prie pastato bendrosios šildymo sistemos. Po Inspekcijos įpareigojimo ir atliktų darbų būtent metodas Nr. 3 atitinka pastate esančią situaciją. Tai patvirtina VKEKK 2014 m. rugsėjo 25 d. rašto bei 2020 m. balandžio 22 d. pakartotinės Tarybos išvados turinys. Būtinų šilumos skaitiklių pastato butams įrengimas yra esminis metodo keitimo pagrindas, o kituose šilumos paskirstymo metoduose nėra nustatytas jų taikymas esant tokiai pastato situacijai.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl daugiabučio namo buto savininko prievolės apmokėti jam tenkančią pastate suvartotos šilumos dalį, šilumos paskirstymo metodo parinkimo

28. Butų ir kitų patalpų savininkams bendrosios dalinės nuosavybės teise priklauso namo bendro naudojimo patalpos, pagrindinės namo konstrukcijos, bendrojo naudojimo mechaninė, elektros, sanitarinė-techninė ir kitokia įranga ([CK 4.82 straipsnio](#) 1 dalis). Kiekvienas iš bendraturčių proporcingai savo daliai privalo apmokėti išlaidas bendram daiktui (turtui) išlaikyti ir išsaugoti, mokesčiams, rinkliavoms ir kitoms įmokoms ([CK](#) 4.76 straipsnis, taip pat žr. 4.82 straipsnio 3 dalį). Prie tokių mokesčių priskirtini ir mokesčiai už bendrojo naudojimo patalpų šildymui sunaudotą energiją. Šilumos ūkio įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad daugiabučio namo buto ir (ar) kitų patalpų savininkas apmoka jam tenkančią dalį šilumos, suvartotos daugiabučio namo bendrojo naudojimo patalpoms šildyti, nesvarbu, kokių būdu šildomos jam priklausančios patalpos.
29. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad daugiabučio namo butų savininkų padėtis šilumos energijos vartojimo atžvilgiu dvejopa. Be šilumos ir karšto vandens vartojimo santykių, yra ir atlyginimo už išlaidas, skirtas bendram turtui išlaikyti, aspektas. Kaip vartotojas, abonentas turi sumokėti už tiek energijos, kiek suvartojo savo poreikiams. Kartu jis yra šilumos kiekio vartotojas ir kita prasme – kaip turto savininkas. Tiekama į namą šilumos energija yra naudojama bendros patalpoms šildyti. Visa energija, tiekiamą į namą, turi būti apskaitoma ir pagal įstatymą paskirstoma. Dalis energijos apmokama kaip suvartota konkrečių vartotojų, kita (bendrų patalpų šildymas, karšto vandens temperatūros palaikymas) turi būti apmokėta kaip namo savininkų. Ši dalis tarp bendraturčių paskirstoma

pagal nuosavybės dalį gyvenamajame name, nes pagal [CK 4.76 straipsnio](#) nuostatas kiekvienas iš bendraturčių atsako tretiesiems asmenims pagal prievolės, susijusias su bendru daiktu (turtu), proporcingai savo daliai, taip pat privalo mokėti išlaidas jam išlaikyti (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 12 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-401-248/2015 ir joje nurodytą ankstesnę kasacinio teismo praktiką).

30. Kasacinio teismo praktikoje pripažįstama, kad pareiga išlaikyti name esančias bendrojo naudojimo patalpas ir proporcingai savo turto daliai apmokėti išlaidas bendrojo naudojimo daiktui išlaikyti bei prižiūrėti taikytina ir tiems butų savininkams, kurie yra atsijungę nuo bendros šilumos sistemos. Ta aplinkybė, jog laiptinėse atjungti (neįrengti) šildymo įrenginiai – radiatoriai, nepagrindžia, kad laiptinė nešildoma ir namo bendraturčiai nepatiria dėl to šilumos energijos išlaidų. Šiluma į namo butus tiekama šilumos energijos vamzdynu, taigi, šilumos vamzdynu tekančios šilumos energijos srautai šildo visas namo konstrukcijas ir ertmes nuo apatinio aukšto grindų iki viršutinio aukšto lubų, taip pat bendro naudojimo laiptines (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. gegužės 4 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-229/2012](#); 2015 m. birželio 12 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-401-248/2015](#)).
31. Šilumos paskirstymo vartotojams pagrindas įtvirtintas Šilumos ūkio įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje. Pagal aptariamą nuostatą, jeigu pastate yra daugiau kaip vienas šilumos vartotojas, visas pastate suvarotos šilumos kiekis paskirstomas (išdalinamas) vartotojams, o kiekvienas vartotojas moka už jam priskirtą šilumos kiekį išmatavus, įvertinus ar kitaip pagal Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos rekomenduojamus taikyti ar su ja suderintus metodus nustatant, kokia visų vartotojų bendrai suvarotą šilumos kiekio dalis tenka tam šilumos vartotojui. Šių dalių matavimo, nustatymo ar įvertinimo metodą šilumos vartotojai pasirenka Civilinio kodekso nustatyta sprendimų priėmimo tvarka iš Tarybos rekomenduojamų taikyti metodų. Kiti metodai gali būti taikomi tik suderinti su Taryba. Kol vartotojai pasirenka metodą, taikomas pastato šildymo ir karšto vandens sistemos bei įrengtus atšildiktuosius apskaitos prietaisus atitinkantis metodas. Laikotarpiu nuo 2009 m. liepos 1 d. iki 2019 m. liepos 7 d. galiojo iš esmės tokios pat nuostatos, išskyrus tai, kad kompetentingai rekomenduoti ir derinti taikytinus šilumos paskirstymo metodus institucija buvo Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (po atliktos reorganizacijos nuo 2019 m. liepos 1 d. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija ir Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos atitinka institucijos pavadinimą Valstybinė energetikos reguliavimo taryba).
32. Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad šilumos vartotojų teisė pasirinkti tinkamiausią jiems šilumos paskirstymo metodą turi tam tikrų teisinės pareigos požymių, nes visų pirma vartotojai tampa atsakingi už tinkamo šilumos paskirstymo metodo paiešką ir nusistatymą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. rugsėjo 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-386-916/2016](#), 30 punktas). Skirtingi šilumos paskirstymo metodai pareigai siekiant tinkamai apskaičiuoti šilumos kainą priklauso nuo to, kokia pastate įrengta šildymo sistema. Taip patenkinami šilumos vartotojų poreikiai mokėti už realiai suvarotą šilumos kiekį ir užtikrinama tinkama šilumos vartotojų ir šilumos tiekėjo interesų pusiausvyra. Name taikomas šilumos paskirstymo metodas turi atitikti namo šildymo sistemos ypatumus (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. rugsėjo 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-386-916/2016](#) 27, 28 punktus).
33. Pagal šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklų patvirtintą VKEKK 2016 m. birželio 13 d. nutarimu Nr. O3-178 (kurio 2004 m. lapkričio 11 d. VKEKK nutarimu Nr. O3-121 patvirtintų šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklės išdėstytos nauja redakcija, galiojanti nuo 2017 m. rugpjūčio 1 d.), nuostatas Komisijos rekomenduojamą šilumos paskirstymo metodą, labiausiai atitinkantį pastato šildymo ir karšto vandens sistemos tipą bei šilumos pirkimo–pardavimo vietoje ir (ar) ties tiekimo–vartojimo riba įrengtus atšildiktuosius šilumos apskaitos prietaisus, pasirenka šilumos ir (ar) karšto vandens vartotojai, pastato bendraturčiai Civilinio kodekso, Daugiaučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo nustatyta tvarka (11 punktas); pastato bendraturčiams nepriėmus sprendimo dėl šilumos paskirstymo metodo pasirinkimo, šilumos paskirstymo metodą, labiausiai atitinkantį pastato šildymo ir karšto vandens sistemos tipą bei šilumos pirkimo–pardavimo vietoje ir (ar) ties tiekimo–vartojimo riba įrengtus atšildiktuosius šilumos apskaitos prietaisus, iš Komisijos rekomenduojamų šilumos paskirstymo metodų parenka šilumos tiekėjas (12 punktas). Komisijos rekomenduojamas arba vartotojų šilumos bei su Komisija suderintas šilumos paskirstymo metodas taikomas visam pastatui (18 punktas). Šilumos vartotojai atsisakaito su šilumos tiekėju už sunaudotą šilumą pagal šilumos pirkimo–pardavimo vietoje įrengtų atšildiktuosius šilumos apskaitos prietaisus apskaitos rodmenis. Kiekvieną atsisakaito laikotarpi sudaromas šilumos balansas, pagal kurį visas atsisakaitomaisiais šilumos apskaitos prietaisais užfiksuotas šilumos kiekis yra išdalinamas apmokėti vartotojams pagal pastatui taikomą šilumos paskirstymo metodo nuostatas (21 punktas). Kai veikiantys būtiniai šilumos skaitikliai įrengti daugiau kaip 50 proc. pastato butų ir (ar) kitų patalpų, prijungtų prie pastato bendrosios šildymo sistemos, šilumos kiekis butams ir (ar) kitoms patalpoms šildyti nustatomas pagal būtinųjų šilumos skaitiklių rodmenis (26.1 punktas).
34. Ankstesnėje šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklių redakcijoje (galiojusioje nuo 2004 m. lapkričio 21 d. iki 2017 m. rugpjūčio 1 d.) buvo nustatyta, kad paskirstymo metodai rengiami ir taikomi, kai visi pastato vartotojai prijungti prie centralizuoto šildymo sistemos. Daliai vartotojų atsijungus nuo centralizuoto šildymo sistemos, paskirstymo metodas papildomas metodų, leidžiančių apskaičiuoti šilumos dalį, suvarotą daugiabučių namo bendrojo naudojimo patalpoms šildyti, nepaisant to, kokių būdu šildomos jam priklausančios patalpos (9 punktas). Paskirstymo metodų taikymo pradžia nustatoma tiekėjo ir vartotojo sutartimi, vartotojui pasirinkus paskirstymo metodą. Iki vartotojo apsisprendimo ir sutarties pasirašymo taikoma galiojanti paskirstymo tvarka (16 punktas). Šilumos vartojimo pirkimo–pardavimo sutarčių šalys privalo nurodyti pasirinkto paskirstymo metodo pavadinimą bei jo numerį. Komisijos nutarimo apie jo patvirtinimą ar suderinimą numerį bei datą (17 punktas). Paskirstymo metodas gali būti taikomas ne mažiau kaip vieno pastato visoms šilumos ir (ar) karšto vandens vartojimo pirkimo pardavimo sutarčių šalims sutarus ir jį nurodžius šalių pagal individualiai aptartas sąlygas pasirašytose sutartyse, laikantis, be kitų, tokių nuostatų, kad: paskirstymo metodą pasirenka pastato šilumos ir (ar) karšto vandens vartotojai, daugiabučių namo butų savininkai Civilinio kodekso, Daugiaučių gyvenamųjų namų savininkų bendrijų įstatymo ar kitų teisės aktų nustatyta sprendimų priėmimo tvarka (18.1 punktas); šilumos ir (ar) karšto vandens vartotojai ar jų atstovai prieš mokesį ne šildymo sezono metu pateikia prašymą tiekėjui dėl paskirstymo metodo pasirinkimo (pakaitimo), jeigu tai nesuję su papildomos informacijos surinkimu, matavimo prietaisų įrengimu, kompiuterinių programų įsigijimu ar pakaitimo darbas ir išlaidomis (18.3 punktas).
35. Šilumos vartotojų teisė kartu su kitais pastato, pastato butų ir kitų patalpų savininkais pasirinkti vieną iš VKEKK rekomenduojamų taikyti ar su ja suderintų šilumos paskirstymo butams ir kitoms patalpoms metodų arba parengti ir, suderinus su Komisija, taikyti metodą, atitinkantį esamus pastato bei pastato šildymo ir karšto vandens sistemos ypatumus, įtvirtinta ir Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 patvirtintose šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklėse (Taisyklų 132.5 punktas). Pagal aptariamą Taisyklų 29.2 punktą šilumos vartojimo pirkimo–pardavimo sutartyse, sudarytose pagal šalių individualiai aptartas sąlygas, privalo būti nurodytas šilumos vartotojų sprendimų pasirinktas ar, nesant priimto sprendimo, šilumos tiekėjo parinktas iš Komisijos rekomenduojamų taikyti (Taisyklių 1 priedo 76–85 punktai) arba kitas su Komisija suderintas šilumos kiekio, nustatytas šilumos pirkimo–pardavimo vietoje ir (ar) ties tiekimo–vartojimo riba, paskirstymo butų ir kitų patalpų savininkams metodas, atitinkantis pastato šildymo ir karšto vandens sistemos ir jos prijungimo prie šilumos perdavimo tinklų tipą bei įrengtus šilumai paskirstyti naudojamus apskaitos prietaisus.
36. Taigi, aptartas teisinis reguliavimas suponuoja, kad teisė pasirinkti visam pastatui taikytiną šilumos paskirstymo metodą priklauso pastato butų ir kitų patalpų savininkams, o šilumos tiekėjas tinkamiausią, atsižvelgiant į pastato šildymo ir karšto vandens sistemos tipą ir įrengtus atšildiktuosius šilumos apskaitos prietaisus, šilumos paskirstymo metodą gali parinkti tik tuo atveju, jei atitinkamą sprendimo teisės aktų nustatyta tvarka neįima pastato bendraturčiai. Įpareigojimas pastato butų ir kitų patalpų savininkams pastatui taikytiną šilumos paskirstymo metodą rinktis iš Tarybos rekomenduojamų taikyti metodų arba juos suderinti su Taryba užtikrina, kad pastatui taikomas šilumos paskirstymo metodas atitiktų pastato šildymo ir karšto vandens sistemos bei įrengtus atšildiktuosius apskaitos prietaisus ir tokiu būdu sudarys galimybę tinkamai paskirstyti visą pastate suvarotą šilumos kiekį šilumos vartotojams. Pastato bendraturčių pasirinktas arba šilumos tiekėjo teisės aktų nustatyta tvarka parinktas šilumos paskirstymo metodas tampa su pastato šilumos vartotojais sudarytų šilumos vartojimo pirkimo–pardavimo sutarčių dalimi (individualiai aptarta šios sutarties sąlyga).

Dėl šilumos vartotojų pasirinkto šilumos paskirstymo metodo keitimo

37. Minėta, kad nepriklausomai nuo to, ar pastatui taikytiną šilumos paskirstymo metodą pasirenka pastato butų ir kitų patalpų savininkai, ar, jiems tokio sprendimo nepriėmus, šilumos tiekėjas, pastatui taikomas šilumos paskirstymo metodas turi atitikti pastato šildymo ir karšto vandens sistemą bei įrengtus atšildiktuosius apskaitos prietaisus ir sudaryti galimybę tinkamai paskirstyti visą pastate suvarotą šilumos kiekį šilumos vartotojams. Kadangi šilumos vartojimo teisiniai santykiai yra testinio pobūdžio, gali susidaryti situacija, kai teisėtai įvykdžius pastate tam tikrus šilumos įrenginių pertvarkos darbus paaiškėja, kad iki to laiko taikytas šilumos paskirstymo metodas, atsižvelgiant į pakitusios šildymo sistemos ypatumus, nebėra tinkamas. Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad tokiu atveju šilumos vartotojai turi pasirinkti kitą šilumos paskirstymo metodą, o šiems nepasirinkus, šilumos tiekėjas turi parinkti kitą šilumos paskirstymo metodą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. rugsėjo 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-386-916/2016](#), 33 punktas).
38. Šilumos paskirstymo metodo pakaitimo tvarka nėra atskirai reglamentuojama. Pagal kasacinio teismo formuojamą praktiką, visų pirma patys šilumos vartotojai turėtų būti suinteresuoti geresnio šilumos paskirstymo metodo paieška ir nustatymu, todėl, bendru sutarimu priėmę sprendimą dėl šilumos paskirstymo metodo pakaitimo, turėtų informuoti šilumos tiekėją ar taikytiną metodą suderinti su Komisija. Tačiau tais atvejais, kai šilumos vartotojai nepasirenka kito metodo, bet pagal faktinius duomenis matyti, kad taikomas šilumos paskirstymo metodas neatitinka šildymo sistemos ypatumų, tinkamiausio šilumos paskirstymo metodo parinkimas yra šilumos tiekėjo pareiga (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. rugsėjo 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-386-916/2016](#), 38 punktas).
39. Pažymėtina, kad šilumos vartotojų teisė pasirinkti jiems tinkamesnį šilumos paskirstymo metodą yra tiesiogiai susijusi su šilumos tiekėjo pareigos tinkamai informuoti šilumos vartotojus apie galimus taikyti ir jų namo ypatumus atitinkančius šilumos paskirstymo metodus įgyvendinimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. rugsėjo 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-386-916/2016](#), 27 punktas). Taigi, tuo atveju, jei dėl teisėtai įvykdytų šilumos įrenginių pertvarkos darbų ar kitų reikšmingų aplinkybių iki to laiko taikytas šilumos vartotojų pasirinktas šilumos paskirstymo metodas nebegali būti taikomas, šilumos tiekėjas turi pareigą apie tai informuoti pastato šilumos vartotojų įstatyme ar sutartyje nustatyta tvarka ir sudaryti jiems sąlygas pasirinkti kitą šilumos paskirstymo metodą.
40. Nagrinėjamoje byloje teismų nustatyta, kad ieškovė tiekia šilumos energiją pastatui, kurio 23/100 dalys nuosavybės teise priklauso atsakovui, į jas įeina 114,47 kv. m bendro ploto butas Nr. 9. Atsakovas su ieškove 1995 m. balandžio 11 d. sudarė atšildiktuosius už buto šildymą ir karštą vandenį sutartį. Pastatas šildomas pagal mišrią šildymo sistemą. 2009 m. rugsėjo 17 d. pastato butų savininkai nutarė laiptinėse neįrengti šildymo prietaisų – radiatorių, nešildyti bendrojo naudojimo patalpų. 2009 m. spalio 16 d. pastato butų savininkai susitarė pastate suvarotos šilumos paskirstymui taikyti VKEKK rekomenduotą šilumos paskirstymo metodą Nr. 4 kartu su metodu Nr. 5, taikant šilumos paskirstymo bendrojo naudojimo patalpoms šildyti koeficiento reikšmę, lygią nuliui. Susitarimas priimtas įvertinus pastato faktinę situaciją, jo šildymo specifiškumą, aplinkybę, kad dalis butų yra atsijungę nuo centralizuoto šildymo sistemos, kita dalis naudoja si per pagal lygiagrečiai įrengtus atskirus centralizuotos šildymo sistemos apskaitos prietaisus. Susirinkimą, kuriame buvo priimtas Susitarimas, inicijavo VKEKK, jame dalyvavo tiek Komisijos, tiek Aplinkos ir Energetikos ministerijų, Inspekcijos, UAB „Žaidas“ bei ieškovės atstovai. Ieškovė nuo 2014–2015 m. šildymo sezono pradžios pastate suvarotą šilumą bendrojo naudojimo patalpoms šildyti pradėjo skirstyti taikydama šilumos paskirstymo metodą Nr. 3.
41. Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad ieškovė neturėjo pagrindo vienašališkai pakeisti vartotojų pasirinkto šilumos paskirstymo metodo. Tokią išvadą teismas motyvavo šiais argumentais: 1) metodo pakaitimo sąlyga – rekonstrukcija, dėl kurios ieškovė kreipėsi į Komisiją ir gavo 2014 m. rugsėjo 25 d. išaiškinimą, nebuvo atlikta, galioja 2014 m. liepos 22 d. šilumos apskaitos schema, pagal kurią pastate įrengti du atskiri atšildiktuosiai įrenginiai, o tai atitinka 2008 m. šilumos apskaitos prietaisų įrengimo schemą; 2) nėra sąlygų taikyti metodą Nr. 3 – neįrengtas šilumos apskaitos prietaisai, kuris matuotų bendrą viso pastato suvarotą šilumos kiekį; kolektoinės šildymo sistemos nėra; dalies butų būtiniai skaitikliai įrengti šilumos punkte, o ne butuose ar laiptinėse, o tai, teismo vertinimu, reiškia, kad jie negali būti naudojami bendrosiose patalpose suvarotajai šilumai apskaičiuoti; teismas suabejojo ir metodo Nr. 3 taikymo atitiktini teisingumo, protingumo, proporcingumo principams, nes jo taikymas lėmė ydingą rezultatą – atsakovui tam tikrais laikotarpiais buvo priskiriama iki 100 proc. visų bendrojo naudojimo patalpoms tenkančių šilumos išlaidų; 3) 2014 m. rugsėjo 25 d. V K E Kraštas yra rekomendacinio pobūdžio, pateiktas ieškovės nurodytos informacijos pagrindu ir nesuponuojantis bendraturčių Susitarimo netaikymo bei būtinumo keisti pasirinktą šilumos paskirstymo metodą. Be to, teismas pažymėjo, kad byloje nėra duomenų, kurie patvirtintų, jog ieškovė apie metodo pakaitimą informavo pastato bendraturčius, nors šilumos ūkio įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad šilumos ir (ar) karšto vandens tiekėjai informuoja vartotojus apie teikiamas paslaugas, paslaugų teikimo sąlygas, paslaugų kainas, prijungimo prie sistemų kainas bei sąlygas ir numatomus sutarčių sąlygų pakeitimus.
42. Apeliacinės instancijos teismas priėjo prie priešingos išvados – kad ieškovė pagrįstai pastate nuo 2014–2015 m. šildymo sezono taikė šilumos paskirstymo metodą Nr. 3. Tokią savo išvadą apeliacinės instancijos teismas grindė tuo, kad nuo 2013 m. vasario 21 d. įsigaliojusioje VKEKK 2005 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. O3-41 patvirtinto šilumos bendrojo naudojimo patalpoms šildyti kiekio nustatymo ir paskirstymo metodo Nr. 5 redakcijoje neliuko nuostatos dėl koeficiento nustatymo šalių sutarimu, taigi nebeliko galimybės taikyti vartotojų pageidavimu pasirinkto ir jų sprendimu patvirtinto šilumos kiekio dalies pastato bendrosioms reikšmės paskirstymo koeficiento. Teismas nusprendė, kad namo bendraturčiai negali nepaisyti šių teisinio reguliavimo pokyčių ir, remdamiesi [CK 6.157 straipsnio](#) 2 dalimi, reikalauti toliau taikyti Susitarimu patvirtintą nebegaliojantį šilumos paskirstymo bendrosioms reikšmės skaičiavimo metodą, o jiems nepasirinkus kito galiojančio metodo, metodą, geriausiai atitinkantį pastato šildymo ir karšto vandens sistemą bei įrengtus atšildiktuosius apskaitos prietaisus, turėjo teisę parinkti ieškovė kaip šilumos tiekėją. Teisėjų kolegija šias

apeliacinės instancijos teismo išvada pripažįsta teisškai nepagrįstomis.

43. Minėta, kad pastato bendraturčių pasirinktas arba šilumos tiekėjo teisės aktų nustatyta tvarka parinktas šilumos paskirstymo metodas tampa su pastato šilumos vartotojais sudarytų šilumos vartojimo pirkimo-pardavimo sutarčių dalimi (šios nutarties 36 punktas). Teisėtai sudaryta sutartis šalims turi įstatymo galią ir negali būti keičiama vienos iš sutarties šalių vienašaliu sprendimu, išskyrus įstatymo nurodytus atvejus. Teisės normų pasikeitimas po sutarties sudarymo savaime nėra teisinis pagrindas teismo tvarka keisti sutarties sąlygas ([CK](#) 6.157 straipsnio 2 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2005 m. rugsėjo 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-414/2005). Kartu kasacinio teismo praktikoje pažymėta, jog [CK](#) 6.157 straipsnio 2 dalies norma taikytina ne mechanškai, bet atsižvelgiant į sutarties sąlygas ir į konkrečios taikytinos imperatyviosios normos pobūdį bei tikslus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. sausio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-75/2013).
44. Šioje nutartyje jau konstatuota, kad skirtingi šilumos paskirstymo metodai parengiami siekiant tinkamai apskaičiuoti šilumos kainą priklausomai nuo to, kokia pastate įrengta šildymo sistema, užtikrinant, kad visas pastate suvartotas šilumos kiekis bus tinkamai paskirstomas (išdalijamas) vartotojams (šios nutarties 32 punktas). Kasaciniame skunde pagrįstai pažymima, kad teisės normos, nustatančios konkrečius šilumos paskirstymo metodus, pagal savo pobūdį nėra imperatyvios, t. y. vartotojai pagal teisės normų reikalavimus nėra įpareigoti taikyti vieną konkretų šilumos paskirstymo metodą. Priešingai, vartotojams yra suteikiama teisė pasirinkti šilumos paskirstymo metodą, šią teisę susiejant su iš esmės vienintele sąlyga – kad pasirinktas metodas sudarytų galimybę tinkamai paskirstyti visą pastate suvartotą šilumos kiekį. Atsižvelgiant į tai darytina išvada, kad rekomenduojamų šilumos paskirstymo metodų pasikeitimas po pastato bendraturčių sprendimo pasirinkti taikytiną metodą pats savaime nėra pakankamas pagrindas šio sprendimo netaikyti, t. y. keisti šalių sudarytą šilumos vartojimo pirkimo-pardavimo sutartį.
45. VKEKK 2013 m. vasario 15 d. nutarimo Nr. O3-33 Dėl Komisijos 2005 m. liepos 22 d. nutarimo Nr. O3-41 „Dėl Komisijos rekomenduojamo šilumos paskirstymo metodo pakeitimo“, kuriuo panaikinta apeliacinės instancijos teismo akcentuota nuostata dėl taikytino koeficiento nustatymo šalių susitarimu, 5 punkte nustatyta, kad iki šio nutarimo įsigaliojimo priimti daugiabučio namo butų savininkų sprendimai dėl šilumos kiekio dalies vartotojų bendrojo naudojimo patalpoms šildyti priskyrimo koeficiento pasirinkimo lieka galioti. Taigi, minėtas nutarimas aiškiai įtvirtina, kad atitinkami šilumos bendrojo naudojimo patalpoms šildyti kiekio nustatymo ir paskirstymo metodo Nr. 5 reglamentavimo pakeitimai yra taikytini tik į ateitį ir neturi įtakos iki jų įsigaliojimo priimtų daugiabučio namo butų savininkų sprendimų galiojimui.
46. Teisėjų kolegija taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad ieškovė savo šioje byloje pareikštų reikalavimų negrindė ta aplinkybe, jog dėl pasikeitusio teisinio reglamentavimo Susitarimo tolesnis taikymas nebesudaro prielaidų paskirstyti visą pastate suvartotą šilumos kiekį vartotojams. Priešingai, iš bylos duomenų matyti, kad ieškovė Susitarimą taikė ir po aptariamų pakeitimų įsigaliojimo, iki 2014–2015 m. šildymo sezono pradžios. Poreikį keisti taikytiną šilumos paskirstymo metodą ieškovė grindė pastato šilumos apskaitos schemos pakeitimu po Susitarimo priėmimo. Taigi, bylą nagrinėję teismai turėjo nustatyti ir įvertinti, ar ieškovės įrodinėjami pastato šilumos apskaitos schemos pakeitimai buvo atlikti ir ar jie pagal savo pobūdį yra tokie, kurie sudarytų prielaidas konstatuoti Susitarimu pasirinkto šilumos paskirstymo metodo taikymo tolesnį negalimumą. Be to, atsižvelgdami į tai, kad šilumos apskaičiavimo metodas ieškovės buvo pakeistas vienašališkai, teismai turėjo nustatyti ir įvertinti, ar ieškovė sudarė tinkamas prielaidas pastato butų ir kitų patalpų savininkams patiems pasirinkti jiems tinkamesnį šilumos paskirstymo metodą (šios nutarties 39 punktas).
47. Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad ginčo pastato šilumos apskaitos prietaisų rekonstrukcija nebuvo atlikta, o dalies butų buitinių skaitiklių įrengimo aplinkybės nevertino kaip pagrindžiančios poreikį keisti gyventojų Susitarimu pasirinktą šilumos paskirstymo metodą. Ieškovė apeliaciniu skundu ginčijo šią pirmosios instancijos teismo išvadą teigdamą, kad po atliktų darbų būtent metodas Nr. 3 atitinka pastate esančią situaciją. Tačiau apeliacinės instancijos teismas, nepagrįstai konstatavęs, kad atitinkami teisės aktų pasikeitimai savaime buvo pakankamas pagrindas keisti Susitarimu pasirinktą šilumos paskirstymo metodą, dėl atitinkamų pirmosios instancijos teismo išvadų pagrįstumo nepasisakė. T a i g i apeliacine tvarka liko nepatikrinta ir nenustatyta, ar nagrinėjamu atveju egzistavo prielaidos ieškovei keisti gyventojų pasirinktus metodus, t. y. ar buvo atlikta tokių įrenginių pertvarkymo darbų, kurie suponavo pagrindą gyventojams keisti šilumos paskirstymo metodą, o jiems to nepadarius – teisę šilumos tiekėjai tai atlikti vienašališkai ir taikyti būtent metodą Nr. 3.
48. Pirmiau nurodyti klausimai yra susiję su faktinių aplinkybių nustatymu, o kasacinis teismas fakto klausimų nesprensdžia ([CPK](#) 353 straipsnio 1 dalis). Dėl nurodytų priežasčių teisėjų kolegija nusprendžia panaikinti skundžiamo apeliacinės instancijos teismo sprendimo dalį, kuria panaikinta Kauno apylinkės teismo 2020 m. vasario 24 d. sprendimo dalis ir ieškovei iš atsakovo priteistas 408 Eur įsiskolinimas už šilumos energiją už laikotarpį nuo 2014 m. spalio mėn. iki 2016 m. balandžio mėn. ir už 2016 m. lapkričio mėn., procesinės palūkanos ir paskirstytos bylinėjimosi išlaidos. Ši dalis apeliacinės instancijos teismui perduodama nagrinėti iš naujo ([CPK](#) 359 straipsnio 1 dalies 5 punktas, 362 straipsnis).
49. Kiti kasacinio skundo argumentai neturi teisinės reikšmės kasacinės bylos išnagrinėjimo rezultatui, todėl teisėjų kolegija dėl jų nepasisako.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

50. Kasacinis teismas patyrė 32,14 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 15 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Perdavus bylos dalį iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui, šių išlaidų paskirstymo klausimas paliktinas spresti teismui kartu su kitų bylinėjimosi išlaidų paskirstymu ([CPK](#) 93 straipsnis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 362 straipsniu,

n u t a r i a :

Kauno apygardos teismo 2020 m. birželio 16 d. sprendimo dalį, kuria panaikinta Kauno apylinkės teismo 2020 m. vasario 24 d. sprendimo dalis, ieškovei AB „Kauno energija“ iš atsakovo M. Z. priteistas 408 Eur įsiskolinimas už šilumos energiją už laikotarpį nuo 2014 m. spalio mėn. iki 2016 m. balandžio mėn. ir už 2016 m. lapkričio mėn., 5 (penkių) proc. dydžio metinės palūkanos nuo priteistos sumos (408 Eur) nuo bylos iškėlimo teisme (2017 m. sausio 24 d.) iki teismo sprendimo visiško įvykdymo ir paskirstytos bylinėjimosi išlaidos, panaikinti ir perduoti šią bylos dalį Kauno apygardos teismui nagrinėti iš naujo.

Kitą sprendimo dalį palikti nepakeičiant.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Godą Ambrasaitė-Balynienė

Gediminas Sagatys

Dalia Vasarienė